

Artikel 45 vragen

Aan: College van B&W Zwolle
Van: Fractie Socialistische Partij, Bert Sluijer
Betreft: Hulp aan minimahuishoudens in verband met explosief stijgende energiekosten
Datum: 09 oktober 2021

Geacht college,

Onlangs bleek uit een TNO onderzoek dat ruim een half miljoen huishoudens leeft in energiearmoede. Tevens bleek dat de helft van Nederland niet in staat is de woning duurzamer te maken.

Energiearmoede is overigens een enigszins verhullend woord. Het is gewoon armoede, zoals deze al breed voorkomt. Voortvloeiend uit een combinatie van te lage lonen, te lage uitkeringen, te hoge huren en huizenprijzen en te hoge zorgkosten en kosten van levensonderhoud. Energiearmoede komt er nog eens bij en nu in sterkere mate.

De inkt van het TNO onderzoek moest namelijk nog drogen toen de eerste geluiden van de explosief stijgende energiekosten verschenen. In rap tempo werd duidelijk dat de energieprijzen de pan uit gaan rijden. Komende periode zullen veel mensen een fors hogere energierekening voor de kiezen krijgen.

Schuldhulpverleners (NVVK) en het Nibud hebben hun zorgen al geuit. Het treft mensen met een uitkering, kleine zelfstandigen, ZZP'ers en de 'werkende armen' het eerst en hardst.

Mensen die dachten een veilig meerjarig contract te hebben, worden door de markt aan hun lot over gelaten. De eerste energieaanbieders hebben hun contracten tussentijds éénzijdig opgezegd. De particuliere afnemers zijn geen partij voor deze energiereuzen. Terwijl de aanbieders niet telefonisch bereikbaar zijn voor uitleg en hulp en ook niet bezocht kunnen worden. We hebben het hier niet over het kopen van snoepjes, maar over het voorzien in een eerste levensbehoefte. Een zoveelste bewijs dat nutsvoorzieningen niet aan de markt overgelaten kunnen worden, maar in overheidshanden moeten zijn. Gelijktijdig staan de media bol van feiten en onheilspellende verwachtingen: Gasprijzen die tot 8 keer over de kop gaan. Iemand die nu een nieuw jaarcontract afsluit is circa € 500,00 meer kwijt, enzovoorts.

Een eerste ambtelijk contact leert dat Zwolle, meer vanuit het fysieke domein en de energietransitie, van plan is (intern heeft besproken) huiseigenaren onder voorwaarden leningen te verstrekken om hun woning beter te isoleren. Dit kan voor mening inwoner een goede stap zijn. Ook zijn er webinars voor woningeigenaren gepland op 14 oktober, 27 oktober en 9 november over het isoleren van woningen.

Er zijn daarnaast vele inwoners (zoals uit het TNO rapport blijkt) die hun woning niet duurzamer kunnen maken. Terwijl mensen die geen eigen woning hebben, vrijwel geheel afhankelijk zijn van hun verhuurder in de particuliere markt of woningbouwvereniging voor het verbeteren van hun woning en het moment waarop dat gebeurt.

Belangrijker is wellicht de snelheid en de mate waarmee de energiekosten op dit moment stijgen. Deskundigen geven aan dat zij dit niet hadden voorzien. Laat staan dat minimahuishoudens zich hier op voor hadden kunnen bereiden.

Bovendien is de prijsstijging zodanig extreem dat deze in redelijkheid niet weg te werken is met het nemen van reguliere energiebesparingsmogelijkheden of een energiecoach. Laat staan op korte termijn.

Er moet daarom ingegrepen worden om de financieel meest kwetsbare inwoners bij te staan. Zodat zij niet in schulden komen die ze vervolgens niet of nauwelijks meer terug kunnen betalen.

Bovendien zijn leningen voor verbruiksaankopen sowieso niet of minder gewenst.

Als wij deze mensen niet helpen, zullen zij in de kou komen te staan en moeten zij onmogelijke keuzes maken voor zichzelf en hun kinderen. We zullen hen dan onherroepelijk via de schuldhulpverlening en andere sociale problematiek terug zien.

Dit probleem is al op Europees niveau besproken. Ook het Rijk broedt op maatregelen. Hoe die er precies uit gaan zien en tot hoever deze gaan, is op het moment van het stellen van deze vragen niet bekend. Duidelijk is wel dat de compensatie door het Rijk sowieso niet volledig zal zijn en niet genoeg om minimahuishoudens uit de problemen te houden.

Zoals de NOS schreef, lijken de compensatieplannen van het Rijk enkele tientjes te schelen, op een rekening die op jaarbasis enkele honderden euro's hoger uit kan vallen.

Dit soort verschillen zijn voor minimahuishoudens niet te behappen en niet te overbruggen.

Daarom zijn aanvullende maatregelen op gemeentelijk niveau gewenst en noodzakelijk.

Bovendien vraagt de ernst van de problematiek om een (tijdelijke) oplossing op korte termijn.

Uiteraard zal bij het treffen van deze (tijdelijke) maatregelen op de achtergrond rekening gehouden moeten worden met de ruimte die het Rijk toe laat. Omdat de algehele stelling daar is, dat een gemeente niet aan inkomenspolitiek mag doen. Hoewel het hier feitelijk helemaal niet gaat om inkomenspolitiek, maar om het oplossen van een acuut armoedevraagstuk waar mensen door externe omstandigheden, op korte termijn en buiten hun wil in terecht gaan komen.

De oplossing zal dus zodanig moeten zijn, dat het Rijk geen zogenaamd toezichtsinstrument hanteert en geen aanwijzing of verbod gaat uitvaardigen. Het is in de wet echter niet verboden om bijzondere bijstand te verstrekken voor energielasten. Zeker niet, nu de aard, omvang en snelheid van de stijging bijzonder is en de mensen zich hier vrijwel niet op (hadden) kunnen voorbereiden. En hopelijk is deze extreme stijging tijdelijk van aard, waardoor de oplossingsrichting in eerste instantie op een tijdelijke en bijzondere grond kan worden onderbouwd.

Dit brengt de SP fractie tot de volgende 9 vragen (*zie de volgende bladzijde*):

Vragen:

1. Deelt het college de mening van de SP dat de snelle en hoge stijging van energiekosten een bedreiging vormt voor de (financiële) omstandigheden van minimahuishoudens?
2. Is het college het met de SP eens dat hier op korte termijn een regeling voor getroffen moet worden?
3. Heeft het college inmiddels besproken hoe zij onze inwoners met een laag inkomen gaat beschermen tegen de gevolgen van de stijgende energiekosten?
4. Is het college bereid, vooruitlopend op de definitieve plannen van het Rijk, in kaart te brengen en voor te bereiden wat nodig is en gedaan kan worden om onze inwoners te helpen?
(Zodat dit ook direct uitgevoerd kan worden indien de compensatie van het Rijk een definitieve vorm heeft gekregen, of wanneer compensatieplannen van het Rijk onverhoopt uitblijven.)
5. Is het college bereid (tijdelijk) Bijzondere Bijstand te verlenen voor de extra energiekosten?
(Aanvullend op en voor zover die niet door maatregelen van het rijk of anderszins worden gecompenseerd.)
6. Is het college bereid een (tijdelijke) armoederegeling voor de extra energiekosten in te stellen voor mensen tot 110% en/of 130% van de bijstandsnorm?
(Aanvullend op en voor zover die niet door maatregelen van het rijk of anderszins worden gecompenseerd.)
7. Is het college bereid in gesprek te gaan met commerciële energie aanbieders die actief zijn in Zwolle, zodat iemand die onmachtig is de gestegen energiekosten te voldoen, niet wordt afgesloten van energieleverantie?
8. Is het college bereid in de prestatieafspraken met de woningbouwcorporaties voor komend jaar vast te leggen dat de huren van woningen met energielabel D, E, F en G worden bevroren?
9. Is het college bereid de beantwoording van deze vragen nog vóór de begrotingsbehandeling (zoveel mogelijk, dan wel in hoofdlijnen) te beantwoorden, zodat de raad dit mee kan nemen in de komende begrotingsbehandeling?

Met vriendelijke groet,

Namens de SP fractie
Bert Sluijter

